

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Дмитро БОГОЛЮБСЬКИЙ, Богдан БОЯРСЬКИЙ, 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

Науковий керівник **ЛОБУНЬКО Юлія Вікторівна**, кандидат економічних наук, асистент кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ПРИЗНАЧЕННЯ, СТРУКТУРА І СТАТУС КОМПЛЕКСНИХ ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТ

Ліс – це тип біогеоценозів, рослинний покрив якого сформований з переважанням дерев, займає площу не менше 0,01 га. із зімкнутою не менше 30%, з особливим мікрокліматом на поверхні і ґрунтовими умовами, що задовольняють вимогам населяючого його специфічного співтовариства організмів. Серед територій, зайнятих лісовими насадженнями, особливе місце займають зелені зони міст. Зелена зона – територія за межами міської межі, зайнята лісами і лісопарками, що виконують захисні і санітарно-гігієнічні функції і є місцем відпочинку населення [1]. Лісопарк – обширний природний ліс поблизу великого міста або усередині нього, пристосований для масового відпочинку, спорту, розваг і задоволення культурних потреб населення. Ліси і насадження зелених зон покликані виконувати три основні функції: захисну, санітарно-гігієнічну, рекреаційну. Правовий режим лісів, групи і категорії захищеності, їх господарське використання визначені Лісовим кодексом України. За формою господарювання і управління ліси зелених зон відносяться до лісів, що знаходяться у віданні державних органів лісового господарства. міським, закріпленим лісам і лісам заповідників. Міськими вважаються ліси, що знаходяться в адміністративних межах міста. Лісове господарство в них ведуть підприємства і організації місцевих органів самоврядування. Закріплені ліси – це частина лісів державного значення, наданих міністерствам, відомствам,

підприємствам, організаціям і установам для виконання покладених на них спеціальних задач – наукових, учбових, оздоровчих і інших.

До лісів заповідників відносяться ліси, що знаходяться на виділених в установленому порядку ділянках землі, в межах яких є охороняються природні і культурно-історичні об'єкти, що представляють особливу наукову або пізнавальну цінність. Лісове господарство в них ведеться заповідниками як науково-дослідними установами. Правовою гарантією збереження природоохоронної функції лісів служить встановлення категорій захищеності, тобто розподіл їх на групи. Категорія захищеності встановлюється для частини лісової фундації і непокритих лісом земель цієї фундації у зв'язку з особливою захисною, водозахисною, санітарно-гігієнічною, рекреаційною, науковою, історичним або іншим спеціальним значенням для використання переважно в одній з вказаної мети.

До лісів першої групи, що мають санітарно-гігієнічне і оздоровче значення, зокрема, відносяться:

- ліси зелених зон міст, інших населених пунктів і промислових підприємств, у тому числі ліси лісопаркових частин зелених зон;
- ліси першого і другого поясів санітарної охорони джерел водопостачання;
- ліси округів санітарної охорони курортів, міські ліси і лісопарки.

В лісах першої групи можуть виділятися додатково особливо захисні ділянки з обмеженим режимом лісокористування. Такі ділянки виділяються державними органами лісового господарства областей і Автономної Республіки Крим на підставі матеріалів лісовпорядження або спеціальних обстежень, проведених державними лісовпорядними організаціями, і затверджуються державними обласними адміністраціями. Порядок виділення категорій захищеності лісів має на своїй меті визначення господарської спеціалізації лісів і забезпечення їх необхідної охорони. Разом з цим встановлення обмеженого режиму лісокористування при виділенні відповідних категорій захищеності ставить за мету збереження і інших компонентів природного середовища: вод, ґрунтів і тваринного світу. Категорія захищеності лісів є правовим поняттям

екологічної ролі, яку виконують ліси як компонент природного комплексу території, сприяючого підтримці і збереженню ландшафтної і біологічної різноманітності. Зелені зони міст виділяються на землях державної лісового Фонду, розташованих за межами міської межі з урахуванням площ зон санітарної охорони джерел водопостачання, округів санітарної охорони курортів, захисних смуг уздовж залізних і автомобільних доріг, а також заборонених смуг лісу, що захищають нерестовища цінних промислових риб. Для міст, де відсутні природні ліси і інші насадження, ліси зелених зон створюються штучно на землях, непридатних для ведення сільського господарства. Нормативні розміри загальної площі зелених зон міст встановлюють виходячи з чисельності населення міста, природнокліматичної зони і загальної лісистості території. Залежно від місцевих санітарних і кліматичних умов допускається зміна розмірів зелених зон не більш, ніж на 15% від нормативно встановлених [2]. Для міст з населенням більше 1 млн. чоловік зелені зони виділяються за окремими проектами, що розробляються науковими і проектними цільовим призначенням зелені зони міст територіально підрозділяються на дві частини – лісопаркову і лісогосподарську. Лісопаркова частина виділяється з тих, що входять в зелену зону міста лісів з естетично цінними ландшафтами. Розміри лісопаркової зони встановлюються залежно від чисельності населення міста.

В лісостеповій і степовій рослинних зонах при лісистості 2% і нижче лісопаркову частину складає вся площа лісів зеленої зони міста. Ліси і інші зелені насадження, що входять в зелену зону міста, повинні бути відмежований природними рубежами або просіками зі встановленими граничними стовпами.

Список використаних джерел

1. Білявський Г.О., Бутченко Л.І., Навроцький В.М. *Основи екології: Теорія та практикум*. Київ: Лібра, 2002.
2. Крижановська Н.Я. *Основи ландшафтного дизайну: Підручник*. Київ: "Ліра К", 2009. 218 с.